

Բէնի պէս, ան ալ կը մերձակդի, մանաւանդ յօրինուածքի տեսակէտով, ուրաջ-ալթիայան լեզուներուն, թրքերէնի, հունգարերէնի, ֆին-լանտերէնի . բայց յոգովորդական լեզուն կը տարբերի գրական լեզուէն, որուն երկու եր-թորդը չինական բառեր կը բաղկանայ . չինա-կան միավանկները գաղափարաւիճներով կը ներ-կայացուին . իսկ ճափոներէն բաղմամբանկները գրելու համար, վանական երկու այբուբեն կը գործածեն :

Ճափոնցիք կը կարծեն թէ Քրիստոսէ առջ 660/ին է որ իրենց առաջին միջատուն կամ թեւն ծոն, ձիմու, գահ բարձրացած է . կարելի է ընդունել թէ այն ասուն արշաւանքներու չքմանը վերջացած էր . մօտ հազար տարի պէտք եղաւ որպէս զի Աինոսները, Ուրալեաններն ու Մա-լայեանները միմեան միջատօին իշխանութեան տակ . Ճափոնացիք այն ասուն յարաբերութեան մօտն Վորէայի հետ, որմէ ընդունեցան պուտ-տայականութիւնը եւ չինական քաղաքակրթու-թիւնը . իրենց պատմութիւնը համառօտակի ամփոփելու համար, կարելի է անոր մեծ գծերը բաղդատել Քրիստոսական պատմութեան մեծ գծե-րուն հետ : Ինչպէս Մերովինգեանք եւ Քարլո-վինգեանք ուղեցին Հռոմէայեցեաց կեդրոնացեալ միապետութիւնն ընդունելու հարկապէս Գալ-լիոյ մէջ հաստատուած ալլելալ ժողովուրդնե-րը, միջատունն ալ ուղեցին արշիպիղագո-սին եկած տիրացած ցիղերը եւ նուաճուած Աի-նոսները հարկադրել չինական կեդրոնացեալ միապետութեան ընծիմն ընդունելու : Բայց Յորանայի ու Ճափոնի մէջ, ընկերութիւնը, զիստ շատ բարբառօս, չէր կրնար ճկիւլ այդ կեր-պարանափոխութեան. եւ այն անիշխանութեան չըջանին մէջ որ յովորդեց կեդրոնական իշխա-նութեան սնկումին, հազարաւոր աւատական իշխանապետութիւններ կազմուեցան : Երկու երկիրներուն մէջ ալ, աւատական աբբայատուն մը դարերով ջանաց կեդրոնացեալ միապետու-թիւնը վերահաստատել՝ գործածելով այն մի-ջոցները զոր ինքն իսկ աւատականութիւնը կ'ընծայէր, ամուսնական դաշնակցութիւններ, հպատակութեան պայմանագրեր, նուաճում փոքր, յետոյ մեծ աւատառունկեր . ինչպէս Յորանայ ունեցաւ Քաբէթեանները, Ճափոն ու-

նեցաւ Մինամոթօները, բայց մինչդեռ առաջին-ները իրաւագուրկ ըրին քարոյնմիան հարստու-թիւնը, Մինամոթօները միշտ յարդեցին միա-տօին վեհապետական իրաւունքը, այդ իրա-ւունքը զուտ անուանական գարձնելով հան-դերձ, եօթը դար երկիրը կառավարեցին շոկուն կամ զինուորական աթոռակալ (regent) անու-նով :

(Ճարտնակեցի)

ԼԱ ՄԱԶԸԼԻԷԻԻ

Ք Ր Ո Ն Ի Կ

Համգտնակութիւն ի նպատակ Կովկասի առ-կանակներուն . — Փարսիցի հայ եկեղեցւոյն Հոգաբարձութիւնը հանգանակութիւն մը բա-ցած է ի նպատակ թաթարական գաղանկութիւն-ներն արկածուած Կովկասի մեր եղբայրներուն Պէտք է որ Փարսիցի բոլոր Հայերը մասնակցին այդ հանգանակութեան :

Արաբալոյս . — Պ. Գէորգ Մելիք-Կարապետ-եան, որ ծանօթ է Անանիոսի ընթերցողներուն այն քանի մը ծանրախօս եւ կրակոտ յօդուած-ներով զոր հրատարակեց այս էջերուն մէջ, սկսած է Թիֆլիսի մէջ հրատարակել ամենօրեայ մեծ թերթ մը, Արշալոյս անունով : Առաջին թիւերը զոր ստացանք, ցոյց կուտան որ Արշա-լոյսը պիտի ըլլայ շատ ալլազան ու ճոխ պա-րունակութեամբ, գիտակից խնամքով խմբա-րուած օրկան մը :

Մեծ հաճեցողով խմցանք նաեւ որ Նոր Դարը վերականգնէ և հրատարակուի :

Ուազմիկ . — Մայտարարութիւնէ մը զոր կը ստանանք Ֆիլիպէէն, կ'իմանանք թէ Ռուբին Զարդարանի խմբագրութեամբ ի՞նչ օրէն պիտի սկսի հրատարակուիլ այդ քաղցրին մէջ՝ չա-բաթը երկու անգամ լոյս տեսնող լրագիր մը գրական եւ քաղաքական, «Իսազմիկ» անունով : Զարդարանի մեր նոր գրականութեան ամենէն ինքնատիպ, ամենէն հայադրոյժ գրողէաներէն մին է : Կուգայ Զարարանքի երկրին, ուր աչ-քով տեսած է արհաւիրքները, եւ ուր ինքն իսկ անհարապէս տառապեցաւ թուրք գիտան-ներուն մէջ . իր թերթը՝ շատ անսակէտներով շահական պիտի կրնայ ըլլալ :